

Handläggare
Stefan Ek
Telefon: 08-508 28 154**Till**
Miljö- och hälsoskydds nämnden
2023-08-29

Beslut om försiktighetsmått miljöfarlig verksamhet

Ändring av villkor för Skrubbakrossen

Förvaltningens förslag till beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att

1. upphäva försiktighetsmått 1 j) i beslut meddelat den 7 juni 2022 (dnr 2022-772, § 30)
2. förelägga Skanska Industrial Solutions AB, org.nr 556033-9086 att utöver meddelade försiktighetsmått i beslut meddelat den 7 juni 2022 (dnr 2022-772, § 30) iakttta följande försiktighetsmått i sin krossverksamhet på fastigheten Skrubba 1:1:
 - a) Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i anmälan om ändring av verksamheten och de kompletterande uppgifter som lämnats in med anledning av ändringsanmälan.
 - b) Berg med totalhalt svavel över 10 000 mg/kg TS får hanteras i verksamheten och ska hanteras separat från övrigt berg.
 - c) Berg med totalhalt svavel 1 000 – 10 000 mg/kg TS ska genomgå ytterligare kontroll innan mottagning. Ytterligare kontroller ska avse materialets syrebildande förmåga (ABA-test) och neutraliseringspotentialförhållandet (NPR). Bergmaterial som uppvisar ett NPR-värde >3 får tas emot och hanteras som övrigt berg vid anläggningen. Bergmaterial med NPR-värde mellan 1-3 och där syrapotentialen är oklar behöver genomgå ett NAG-test (Net Acid Gain). Berg med NPR-värde <1 och berg med NAGpH-värde <4,5 får tas emot på anläggningen och ska hanteras separat från övrigt berg.
 - d) Kontrollprogrammet för verksamheten ska revideras så att det tar hänsyn till planerad ändring av verksamheten i enlighet med anmälan. Det reviderade kontrollprogrammet ska lämnas in till och godkännas av

[Nivå 1]
[Nivå 2][Besöksadress]
[Postadress]
[Postnr] [Ort]
Telefon [Telefon]
Växel [Växel]
Fax [Fax]
e-postadress
[hemsida]

miljöförvaltningen i Stockholm innan planerad ändring genomförs.

- e) Berg som ska hanteras separat från övrigt berg ska förvaras på hårdgjord yta som möjliggör uppsamling av dagvatten. Uppsamlat dagvatten från hårdgjord yta ska renas genom reningsanläggning samt genomgå mätning och vid behov justering av pH innan utsläpp till mark och vatten. Uppmätta värden i utgående vatten får inte överskrida fastställda riktvärden enligt punkt 1 g) i tidigare beslut från den 7 juni 2022 (dnr 2022-772, § 30).

3. Justera beslutet omedelbart

Sammanfattning

Den 7 juni 2022 beslutade miljö- och hälsoskyddsnämnden om försiktighetsmått rörande den anmälningspliktiga krossverksamheten på fastigheten Skrubba 1:1. Verksamheten bedrivs av Skanska Industrial Solutions AB (nedan bolaget).

Den 7 juli 2023 inkom till miljöförvaltningen en framställan om att försiktighetsmålet 1j) i beslutet meddelat den 7 juni 2022 ska utgå.

Försiktighetsmålet 1j) i beslutet reglerar bl.a. vilken totalhalt svavel berg som hanteras i verksamheten får ha. Enligt försiktighetsmålet 1j) får berg med totalhalt svavel över 10 000 mg/kg TS inte hanteras i verksamheten. Vidare ska berg med totalhalt svavel mellan 1 000 och 10 000 mg/kg genomgå vissa tester innan det får tas emot. Framställan om att försiktighetsmålet ska utgå innebär att de i villkoret reglerade fraktionerna får hanteras i anläggningen.

Miljöförvaltningen anser att framställan kan godtas med de nya försiktighetsmått som förvaltningen nu föreslår. Det innebär bland annat att det berörda materialet som anmälan avser ska hanteras och lagras på hårdgjord yta samt att vatten som rinner av från den hårdgjorda ytan ska samlas upp, provtas och vid behov renas innan det släpps ut.

Bakgrund

Den 7 juli inkom bolaget med en framställan om att villkor 1j) i nämndens beslut den 7 juni 2023, § 30 om föreläggande av försiktighetsmått skulle utgå. Som skäl för framställan angav bolaget i huvudsak följande.

Berget ifråga uppfyller kriterierna för produkt, eller i vart fall biprodukt, enligt miljöbalkens bestämmelser eftersom det finns en säkerställd avsättning för berget och berget är miljö- och hälsomässigt lämpligt för den tänkta användningen.

Berg som hanteras inom krossverksamheten på Skrubba 1:1 har uppkommit till följd av tunneldrivning och har således producerats som en del av en integrerad produktionsprocess. Berget inom krossverksamheten hanteras inom ramen för och med beaktande av meddelade försiktighetsmått, vilket minimerar risken för negativ påverkan för människors hälsa och miljön. Genom avtal med Region Stockholm (Förvaltning för utbyggnad av tunnelbana) har bolaget säkerställt att berget kan återanvändas inom ramen för utbyggnaden av tunnelbanan, oavsett bergets innehåll av svavel. Berget som hanterats inom verksamheten kommer att användas i den nya tunnelbanans anläggningar som bland annat underballast utan någon extra hantering utöver krossning till erforderlig fraktion. I den slutliga tunnelbaneanläggningen finns kontrollprogram för uppföljning och rening av dränvatten. Berget är således en produkt som är lämplig för det tänkta ändamålet, dvs utfyllnad i tunnelbanans nya anläggningar. Berget kommer inom ramen för kontrollprogrammet för verksamheten att genomgå kontroller vid mottagningen, vilka syftar till en miljömässigt säker användning och avsättning. I samma program finns kontroller för bland annat dag- och grundvatten samt buller. Utifrån dessa förhållanden ger försiktighetsmättet 1j) felaktigt intrycket av att berget inte skulle utgöra en produkt. Försiktighetsmättet begränsar en cirkulär hantering av berget.

I kompletteringar till framställan har bolaget bland annat framfört att omloppstiden för massorna är mellan 2-3 månader, vilket enligt bolaget innebär en mycket liten risk för urlakning av massorna samt att avsättningen av massorna till tunnelbaneutbyggnaden bedöms vara 100 procent. Vidare har bolaget redogjort för hur verksamheten följer vattenhanteringen i verksamheten i befintlig verksamhet.

Bolaget har den 18 augusti förtydligat innebörden av sitt yrkande och härvid framfört att massor med en totalhalt svavel mellan 1 000 och 10 000 mg/kg TS som efter provtagning inte uppfyller föreskrivna krav enligt villkor 1j) kommer tas emot och hanteras med de försiktighetsmått som ska gälla för berg med halter över 10 000 mg/kg TS. Samma dag har bolaget inkommit med ytterligare förtydliganden av riskvärdering och planerade försiktighetsmått med anledning av anmälan.

Bolagets framställan med kompletteringar har kommunicerats med länsstyrelsen samt Nacka kommun och Tyresö kommun utifrån att dessa bedöms ha ett särskilt intresse när det gäller risk för påverkan på yt- och grundvatten med anledning av den förändring av verksamheten som framställan avser.

Yttranden har inkommit från länsstyrelsen och Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund.

Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen har yttrat i huvudsak följande.

Länsstyrelsen bedömer att anmälan behöver kompletteras med en beskrivning av hydrologin. Det framgår inte vilka mängder (kg/år) som kommer belasta recipienten Drevviken. Vidare finns ingen uppskattning av hur mycket vatten som kommer infiltreras respektive avledas till ytvatten. Det saknas även information om det finns risk att vatten från omgivningen rinner in till verksamhetsområdet, s.k. ovidkommande vatten. När det gäller riktvärden har bolaget i anmälan skrivit att: "Den anmälda verksamhetens påverkan på Drevviken bedöms sammantaget som helt försumbar och bidrar inte till någon försämring av Drevvikens ekologiska eller kemiska status". Utifrån bolagets skrivelse ser länsstyrelsen att det inte är motiverat med så högt satt riktvärde för fosfor. Utsläppet av ammoniak och oorganiskt kväve är sannolikt det som har störst potential att skapa direkta miljöproblem vid utsläppspunkten i Drevviken och i diket. Länsstyrelsen ställer sig frågande till varför kommunen har förelagt om ett högre satt riktvärde för kväve än det som bolaget föreslog och Länsstyrelsen anser att ett lägre utsläppskrav är befogat. Länsstyrelsen anser att riktvärdet för pH i utgående vatten är något högt och att kommunen bör se över detta.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbunds (Smohf) yttrande

Smohf har yttrat i huvudsak följande.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund bedömer att verksamheten ska följa hänsynsreglerna i miljöbalken (1998:808) 2 kap. 2, 3, 5 §§ och 26 kap. 19 § oavsett om materialet som verksamheten tar in klassas som produkt, biprodukt eller avfall. Förbundet anser att punkt 1 j) i föreläggandet om försiktighetsmått för krossverksamhet i Skrubba 1:1 rörande anmälan av krossverksamhet med dnr 2022-772 är rimliga utifrån informationen och sakförhållandena som delgivits förbundet. Dock anser förbundet att berg med NPRvärde <1 bör få tas emot men att ett NAGpH-test och eventuellt andra relevanta undersökningar som exempelvis lakteter etc. bör utföras för att kunna göra en kompletterande riskbedömning om bergmassorna kan tas emot av Skanska Industrial Solutions AB eller skickas till avfallsmottagningsanläggning. Om NAGpH-test visar <4,5 bör bergmassorna kunna tas emot vid anläggningen men att fler undersökningar som exempelvis lakteter etc. bör göras i samband med en kompletterande riskbedömning för att ytterligare undersöka om bergmassorna kan tas emot av Skanska Industrial Solutions AB eller skickas till avfallsmottagningsanläggning.

Bedömning av hantering av dessa bergmassor ska innan eventuell användning ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för miljö- och hälsoskydd i samråd med förvaltningsjurist på avdelningen för verksamhetsstöd och sakkunnig avseende förorenade massor och vatten på avdelningen för stadsmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Inledningsvis bedömer förvaltningen att frågan om sulfidhaltiga bergmassor ska betraktas som avfall eller produkt inte är avgörande för om bolagets ändringsanmälan ska godtas. Krossverksamheten i sig är en anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet och det har för prövningen ingen betydelse huruvida massorna klassificeras som ett avfall eller en produkt. Det avgörande är istället om hanteringen kan ske utan negativ påverkan på människors hälsa och miljön på den aktuella plats där verksamheten ska bedrivas.

Utgångspunkten för förvaltningens bedömning rörande bolagets framställan om hantering av sulfidhaltigt berg på platsen är att det ur ett miljö- och klimatmässigt perspektiv är angeläget att bergmassor kan återanvändas i tunnelbaneutbyggnaden utan långa transporter som innebär en negativ miljö- och klimatpåverkan. Det är således miljömässigt fördelaktigt om hantering och mellanlagring av massorna kan ske inom Stockholm. Förvaltningen anser därför vid en rimlighetsavvägning att den anmälda ändringen av verksamheten kan godtas om verksamheten förenas med tillräckliga försiktighetsmått när det gäller att förebygga risken för påverkan på yt och grundvatten.

Den fråga som nämnden har att ta ställning till är således vilka försiktighetsmått som behövs för att hantering av sulfidhaltigt berg enligt bolagets framställan kan utföras på den nu aktuella fastigheten utan sådan påverkan på yt- och grundvatten som innebär risk för skada för människors hälsa eller miljön eller risk för att miljö kvalitetsnormer för vatten inte kan klaras.

Miljöförvaltningen bedömer att befintlig hantering och bevakning av vatten i verksamheten är väl fungerande och ändamålsenlig. Det finns en viss risk med den nu anmälda ändringen av verksamheten att massor med högre totalhalt svavel medför att en sulfidoxidation uppstår, vilken innebär att metaller och surt vatten lakar ut även om omloppstiden om ca 2-3 månader är relativt kort. Förvaltningen gör bedömningen att den aktuella platsen är känslig eftersom den ligger

ovanpå isälvsavlagringar med hög genomsläpplighet vilket ökar risken för infiltration av surt lakvatten till grundvattnet. Närheten till Drevviken ökar även risken för negativ påverkan på sjöns ekosystem. Förvaltningen bedömer därför att verksamheten måste förenas med särskilda försiktighetsmått när det gäller den utökade hanteringen enligt bolagets framställan för att kunna godtas. Förvaltningen bedömer att de förslag på nya försiktighetsmått som förvaltningen nu föreslår, med bl.a. hårdgjord yta och vattenövervakning, är tillräckliga även om risken skulle inträffa och massorna börja laka ut metaller och surt vatten. Om så sker kommer detta att upptäckas i övervakningen och åtgärder kunna sättas in för att rena det uppsamlade vattnet innan det släpps ut till mark och vatten. Förvaltningen bedömer att den redovisning bolaget har lämnat med avseende på planerad hantering och övervakning av vattenflödena är tillräcklig och visar att hanteringen av de sulfidhaltiga massorna kan ske säkert med de försiktighetsmått som föreslås. Eftersom ett nytt egenkontrollprogram ska tas fram för verksamheten och den anmälda ändringen av verksamheten inte får påbörjas förrän egenkontrollprogrammet har godkänts av miljöförvaltningen, kan vid behov ytterligare justeringar av försiktighetsmått göras. Förvaltningen kan härvid begära in den utredning som behövs för bedömning av den slutliga utformningen av egenkontrollprogrammet. Upplyningsvis kommer även länsstyrelsens synpunkter på nuvarande riktvärden för hela verksamheten att hanteras inom ramen för den fortsatta tillsynen. Detta då synpunkterna berör såväl befintlig verksamhet som nu anmäld ändring.

Mot denna bakgrund föreslår förvaltningen nämnden att besluta i enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutet fattas med stöd av 2, 9 och 26 kap. miljöbalken.

Anna Hadenius
Förvaltningsdirektör

Monika Gerdhem
Avdelningschef

Bilagor

1. Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut om försiktighetsmått den 7 juni 2022, § 30
2. Ansökan om ändring av beslut om försiktighetsmått